

Ο αντίκτυπος της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε γονείς και εκπαιδευτικούς στη διάρκεια της πανδημίας COVID-19

Γεώργιος Γιαννακόπουλος

Επ. Καθηγητής Παιδοψυχιατρικής ΕΚΠΑ

Περίγραμμα παρουσίασης

- Έξι δημοσιευμένες ερευνητικές εργασίες (κυρίως σε γενικό πληθυσμό αλλά και σε πληθυσμούς παιδιών/εφήβων με ψυχικές διαταραχές και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες)
 - 2 από τις ΗΠΑ
 - 1 διακρατική (7 Ευρωπαϊκές χώρες)
 - 1 από την Κίνα
 - 1 από την Ελλάδα
 - 1 από την Αγγλία
- Αντίκτυπος της εξ αποστάσεως/ ψηφιακής εκπαίδευσης στο σπίτι σε γονείς και εκπαιδευτικούς (εμπειρίες, ανησυχίες, πρακτικές, ψυχική υγεία)
- Συμπεράσματα

Lee et al. 2021

Parenting activities and the transition to home-based education during the COVID-19 pandemic

- Συγχρονική μελέτη των δυναμικών γονέων-παιδιών μετά το κλείσιμο των σχολείων λόγω της πανδημίας στις ΗΠΑ (Απρίλιος 2020)
- Οι συμμετέχοντες (N = 405) ήταν γονείς (69% μητέρες και 31% πατέρες) με τουλάχιστον ένα παιδί ηλικίας 0-12 ετών

Lee et al. 2021

Περιγραφικά στατιστικά

- Οι συμμετέχοντες γονείς βρίσκονταν σε περιορισμό κυκλοφορίας κατά μέσο όρο 20 ημέρες
- 40% ανέφερε πιθανή ή σοβαρή μείζονα κατάθλιψη
- 40% ανέφερε μέτριο ή σοβαρό άγχος
- 35% δήλωσε ότι η συμπεριφορά των παιδιών τους είχε αλλάξει τις τελευταίες δύο εβδομάδες λόγω της πανδημίας

Lee et al. 2021

Πόροι εκπαίδευσης στο σπίτι

- 77% χρησιμοποιούσε διαδικτυακούς πόρους και μέσα κοινωνικής δικτύωσης
- 71% είχε υποστήριξη από το σχολείο
- 23% συνεργάζονταν με άλλους γονείς

Lee et al. 2021

Προσλαμβανόμενη προετοιμασία των γονέων για εκπαίδευση στο σπίτι

1. «Αισθάνομαι προετοιμασμένος/η για την εκπαίδευση του παιδιού στο σπίτι»
2. «Δεν έχω τους αναγκαίους πόρους/πηγές/δεξιότητες για την εκπαίδευση του παιδιού στο σπίτι»
3. «Αισθάνομαι υπερβολικά φορτωμένος/η με τις ευθύνες της εκπαίδευσης του παιδιού στο σπίτι»

Lee et al. 2021

Κατάθλιψη γονέων, στρες ανατροφής και προετοιμασία για την εκπαίδευση στο σπίτι

- Η κατάθλιψη των γονέων και ακόμη περισσότερο το στρες της ανατροφής συνδέονταν σημαντικά με την προετοιμασία των γονέων για την εκπαίδευση των παιδιών στο σπίτι
 - Στρες της ανατροφής: αίσθημα των γονέων ότι δυσκολεύονται να φροντίσουν τα παιδιά τους, ότι τα παιδιά τους κάνουν πράγματα που τους ενοχλούν πολύ, ότι θυσιάζουν πολλά για να καλύψουν τις ανάγκες των παιδιών τους και ότι νιώθουν θυμωμένοι με τα παιδιά τους

Lee et al. 2021

Χρήση τεχνολογίας για την εκπαίδευση στο σπίτι

- 60% χρησιμοποιούσε διαδικτυακά εκπαιδευτικά εργαλεία
- 29% τεχνολογία που παρείχε το σχολείο
- 26% μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Thorell et al. 2021

Parental experiences of homeschooling during the COVID-19 pandemic: differences between seven European countries and between children with and without mental health conditions

- Σκοπός της μελέτης ήταν η εξέταση των εμπειριών των γονέων για την εκπαίδευση στο σπίτι στη διάρκεια της πανδημίας (Απρίλιος-Ιούνιος 2020) σε οικογένειες με παιδιά με ή χωρίς ψυχική διαταραχή

Thorell et al. 2021

Περιγραφικά στατιστικά

- 6720 γονείς παιδιών ηλικίας 5-19 ετών
- 29% των παιδιών παρουσίαζαν κάποια ψυχική διαταραχή:
 - ΔΕΠΥ (12%)
 - αυτισμό (7%)
 - δυσλεξία (10%)
 - κατάθλιψη/άγχος (5%)

Thorell et al. 2021

Οργάνωση της εκπαίδευσης στο σπίτι

- 14% του χρόνου αφορούσε επικοινωνία των παιδιών με τους εκπαιδευτικούς (π.χ. ζωντανή διαδικτυακή διδασκαλία)
- 8% αφορούσε επικοινωνία των παιδιών με συνομηλίκους (π.χ. εργασίες σε μικρές ομάδες)
- 48% αφορούσε ατομική μελέτη
- 30% του χρόνου αφορούσε επικοινωνία των παιδιών με τους γονείς, οι οποίοι βοηθούσαν τα παιδιά τους στις σχολικές εργασίες

Thorell et al. 2021

Ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

- Στην ομάδα με ψυχική διαταραχή, το 63% των παιδιών παρουσίαζε ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, ενώ στην ομάδα χωρίς ψυχική διαταραχή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες παρουσίαζε το 7% των παιδιών
- Το 78% των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες είχαν επίσης ειδική εκπαιδευτική υποστήριξη στη διάρκεια της εκπαίδευσης στο σπίτι
- Ωστόσο, το 65% των γονέων αυτών των παιδιών αισθάνονταν ότι αυτή η υποστήριξη δεν ήταν επαρκής

Thorell et al. 2021

Επιδράσεις της εκπαίδευσης στο σπίτι

- 19% των γονέων ανέφεραν ότι η ποιότητα της εκπαίδευσης στο σπίτι ήταν πολύ πτωχή
- 17% είχαν την άποψη ότι είναι αδύνατο να δουλέψει καλά η εκπαίδευση στο σπίτι
- 37% των γονέων ανέφεραν ότι η υποστήριξη από το σχολείο στους μαθητές στη διάρκεια της εκπαίδευσης στο σπίτι ήταν ανεπαρκής
- 38% των γονέων ανησυχούσαν για χειρότερες επιδόσεις των παιδιών
- 50% των γονέων ανέφεραν στρες λόγω του επιπλέον φόρτου εργασίας
- 34% ανέφερε ότι ήταν υπερβολικές οι απαιτήσεις αυτόνομου προγραμματισμού της σχολικής εργασίας
- 12% ανέφερε ότι τα παιδιά δεν μπορούσαν να συμμετάσχουν πλήρως στην εκπαίδευση στο σπίτι
- **Όλες οι προαναφερθείσες επιδράσεις ήταν σημαντικά πιο αρνητικές στις οικογένειες με παιδιά με ψυχική διαταραχή**

Thorell et al. 2021

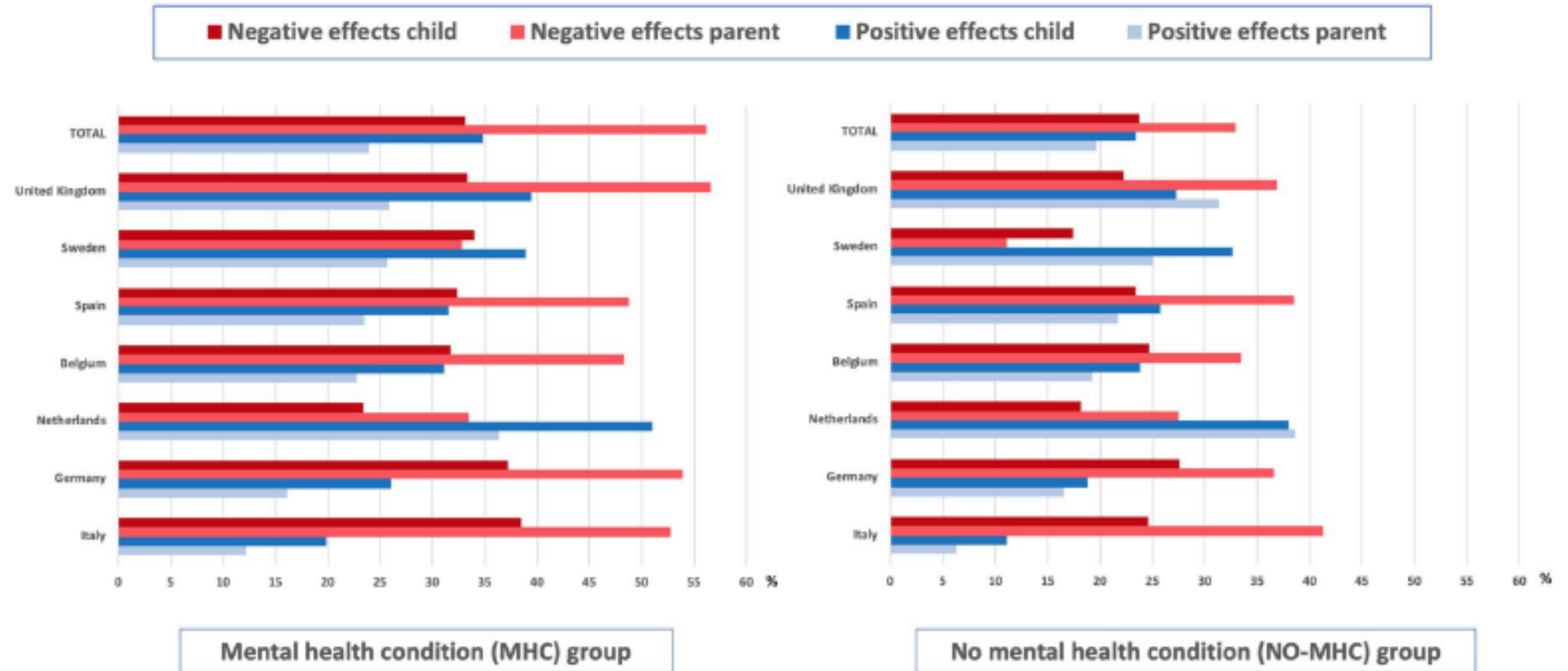

Fig. 2 Percentage of parents reporting general negative and positive effects of homeschooling on their child and themselves, presented separately for the MHC group and the NO-MHC group

Thorell et al. 2021

Εμπειρίες καθημερινής λειτουργικότητας

- 57% των γονέων αισθάνονταν κοινωνικά απομονωμένοι
- 5% έκανε χρήση αλκοόλ ή άλλων ουσιών
- 29% είχε συγκρούσεις με τα παιδιά
- 15% είχαν συγκρούσεις με τον σύντροφό τους
- 22% είχε προβλήματα στην εργασία του
- 15% είχε οικονομικά προβλήματα
- **Δεν υπήρχαν σημαντικές διαφορές μεταξύ των γονέων με παιδιά με ή χωρίς ψυχική διαταραχή**

Becker et al. 2020

Remote learning during COVID-19: examining school practices, service continuation, and difficulties for adolescents with and without Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder

- Η μελέτη εξέτασε τις πρακτικές και τις δυσκολίες της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στη διάρκεια της πανδημίας (Μάιος-Ιούνιος 2020) σε οικογένειες εφήβων (N = 238) με ή χωρίς ΔΕΠΥ στις ΗΠΑ
- Το 22% των οικογενειών επιβαρύνθηκαν οικονομικά προκειμένου να υποστηρίξουν την εξ αποστάσεως εκπαίδευση των εφήβων
- Το 21% των εφήβων δεν έλαβαν καθόλου εξ αποστάσεως/ψηφιακή εκπαίδευση στη διάρκεια του περιορισμού κυκλοφορίας

Becker et al. 2020

Δυσκολίες στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση και μάθηση

- 16% των γονέων δεν είχαν αυτοπεποίθηση στη διαχείριση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης
- 21% αντιμετώπιζε δυσκολίες στην υποστήριξη της μάθησης των παιδιών τους και στην επικοινωνία σχολείου-σπιτιού
- Συνολικές δυσκολίες στην εξ αποστάσεως μάθηση των εφήβων ανέφερε το 60% των γονέων
- **Οι γονείς των εφήβων με ΔΕΠΥ ανέφεραν σημαντικά υψηλότερα ποσοστά δυσκολιών με εξαίρεση την αυτοπεποίθηση στη διαχείριση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης**

Becker et al. 2020

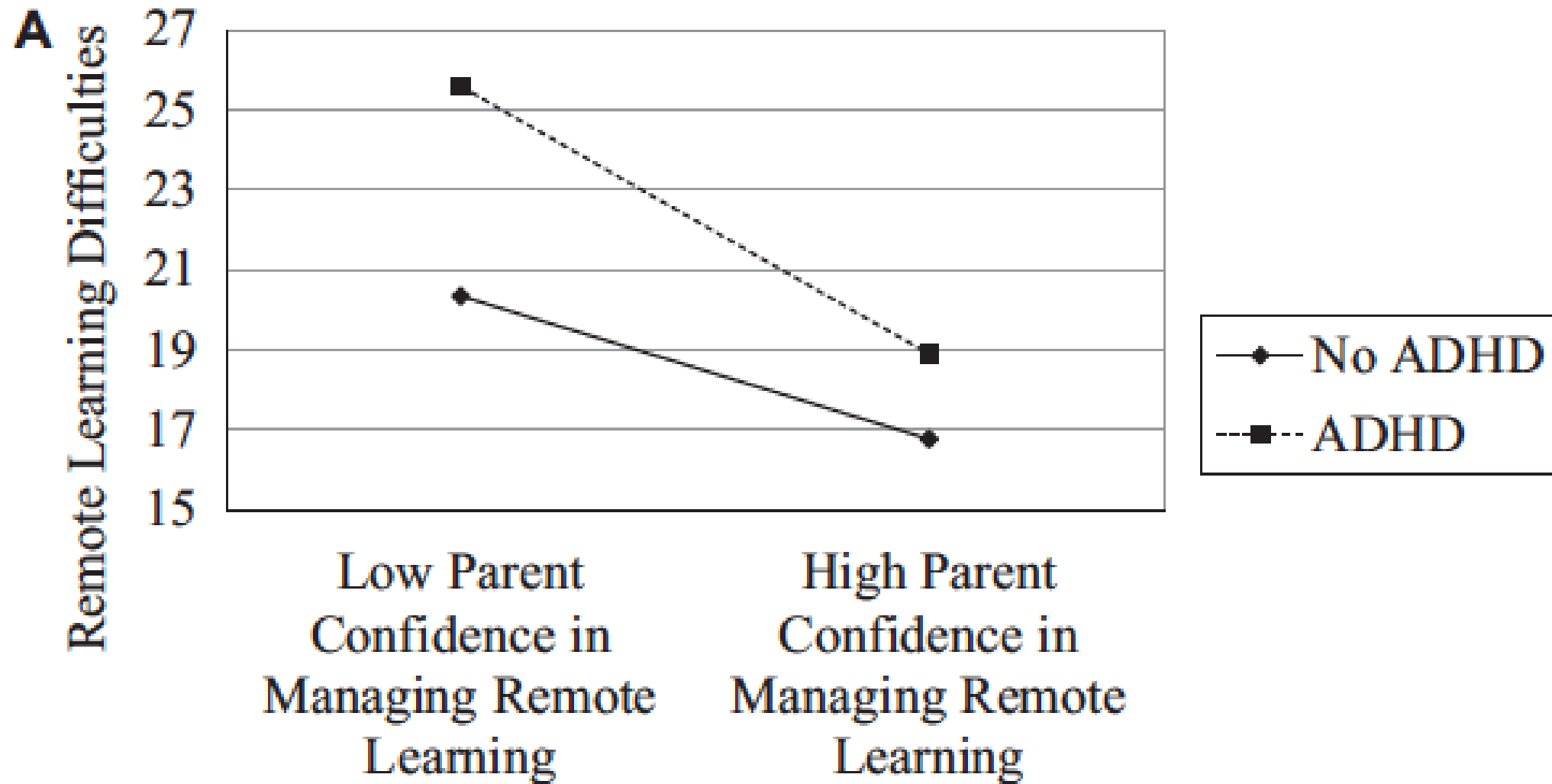

Figure 2. ADHD moderates the associations between parent confidence and adolescent routines with adolescent remote learning difficulties. ADHD = attention-deficit/hyperactivity disorder.

Zhao et al. 2020

The effects of online homeschooling on children, parents, and teachers of grades 1–9 during the COVID-19 pandemic

- Η μελέτη αποτίμησε τις επιδράσεις και το επίπεδο προετοιμασίας της ψηφιακής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε παιδιά (N = 738), γονείς (N = 1062) και εκπαιδευτικούς (N = 210) στην Κίνα (Μάρτιος 2020)

Zhao et al. 2020

Απόψεις γονέων για την ψηφιακή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση (1)

- 42% των γονέων θεωρούσε ότι τα παιδιά ενδιαφέρονταν για αυτό το στυλ εκπαίδευσης στο σπίτι
- 57% υποστήριξε ότι τα παιδιά δεν μπορούσαν να αλληλεπιδράσουν με τους εκπαιδευτικούς και τους συμμαθητές τους στη διάρκεια των διαδικτυακών μαθημάτων
- 77% των γονέων θεωρούσε ότι τα παιδιά μπορούσαν να συγκεντρωθούν στη μάθηση στη διάρκεια των διαδικτυακών μαθημάτων
- 50% υποστήριξε ότι τα παιδιά χρειάζονταν επίβλεψη στη διάρκεια των μαθημάτων τους
 - **σημαντικές διαφορές ανάλογα με την ηλικία των παιδιών**

Zhao et al. 2020

Απόψεις γονέων για την ψηφιακή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση (2)

- 57% των γονέων θεωρούσε ότι τα παιδιά δεν αισθάνονταν κόπωση/υπνηλία στα διαδικτυακά μαθήματα
- 73% των γονέων θεωρούσε ότι τα παιδιά δεν αισθάνονταν πόνους στη μέση
- 69% των γονέων δήλωσαν ότι τα παιδιά περνούσαν πάνω από τρεις ώρες στις οθόνες
- 44% των γονέων δήλωσαν ότι τα παιδιά δεν είχαν καμία δραστηριότητα εκτός σπιτιού καθημερινά

Zhao et al. 2020

Απόψεις γονέων για την ψηφιακή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση (3)

- 57% των γονέων ανέφεραν ότι τα παιδιά τους κοιμούνται 9-10 ώρες καθημερινά
- 95% ανησυχούσε για την όραση των παιδιών τους λόγω των διαδικτυακών μαθημάτων
- 96% προτιμούσε την παραδοσιακή σχολική φοίτηση

Zhao et al. 2020

Απόψεις εκπαιδευτικών για την ψηφιακή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση (1)

- 35% θεωρούσε ότι η εκπαίδευση στο σπίτι αύξησε το ενδιαφέρον των μαθητών για μάθηση
- 26% ότι μείωσε το ενδιαφέρον τους
- 74% δήλωσε ότι είχαν συχνή αλληλεπίδραση με τους μαθητές τους στα διαδικτυακά μαθήματα
- 14% θεωρούσε ότι οι μαθητές δεν ήταν συγκεντρωμένοι στα διαδικτυακά μαθήματα

Zhao et al. 2020

Απόψεις εκπαιδευτικών για την ψηφιακή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση (2)

- 9% των εκπαιδευτικών μπορούσαν να επιβλέψουν αποτελεσματικά τους μαθητές τους στη διάρκεια των διαδικτυακών μαθημάτων
- 53% ανέμενε πτώση της ακαδημαϊκής επίδοσης των μαθητών
- 84% προτιμούσε την παραδοσιακή σχολική φοίτηση

Zhao et al. 2020

Άγχος γονέων και εκπαιδευτικών

- 10% των γονέων ανέφεραν παθολογικά επίπεδα άγχους
- 17% των εκπαιδευτικών ανέφεραν παθολογικό άγχος

Stachteas & Stachteas 2020

The psychological impact of the COVID-19 pandemic on secondary school teachers

- Συγχρονική μελέτη με εκπαιδευτικούς δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (N = 226) στον Βόλο (Μάρτιος 2020)

Stachteas & Stachteas 2020

Ψυχολογικός αντίκτυπος στους εκπαιδευτικούς

- 35% των εκπαιδευτικών ανέφερε ότι ένιωθε συχνά ή σχεδόν πάντα φόβο
- 31% αισιοδοξία
- 8% κατάθλιψη
- 60% επιθυμία να επιστρέψει στο σχολείο
- 23% ανησυχία για την υλοποίηση της τηλεδιδασκαλίας

Kim & Asbury 2020

‘Like a rug had been pulled from under you’: the impact of COVID-19 on teachers in England during the first six weeks of the UK lockdown

- Ποιοτική μελέτη των εμπειριών των εκπαιδευτικών τις πρώτες 5-6 εβδομάδες περιορισμού κυκλοφορίας στην Αγγλία
- Ύστερα από μία αρχική περίοδο αβεβαιότητας, οι εκπαιδευτικοί προσαρμόστηκαν στην κατάσταση και βρήκαν λύσεις βασιζόμενοι σε δυνατές συναισθηματικές σχέσεις με συναδέλφους
- Ωστόσο, παρέμειναν εξαιρετικά ανήσυχοι για τους πιο ευάλωτους μαθητές τους και ήθελαν περισσότερες δράσεις από την Πολιτεία για την αποτελεσματική υποστήριξη αυτών των μαθητών και ξεκάθαρες αποφάσεις από τα κέντρα λήψης αποφάσεων για καλύτερο προγραμματισμό
- Για μερικούς εκπαιδευτικούς η εργασία από το σπίτι και η εξ αποστάσεως εκπαίδευση περιγράφηκε ως επιβλαβής για την επαγγελματική ταυτότητά τους και ξένη προς βασικές αξίες τους (φροντίδα, δικαιοσύνη, κοινωνικότητα, δόμηση, δυνατότητα προγραμματισμού)

Συμπεράσματα

- Η ψυχική υγεία των γονέων είναι ένας σημαντικός παράγοντας που συνδέεται με την εκπαίδευση των παιδιών στο σπίτι και την ευεξία τους στη διάρκεια της πανδημίας
- Οι εκπαιδευτικοί ενδεχομένως να χαρακτηρίζονται από μεγαλύτερη ευελιξία και ψυχική ανθεκτικότητα συγκριτικά με άλλες επαγγελματικές ομάδες
- Είναι επιτακτική η ανάγκη το σχολείο και η κοινωνία να παράσχουν την αναγκαία υποστήριξη στην ψηφιακή/ εξ αποστάσεως εκπαίδευση των μαθητών με βάση την ηλικία και το αναπτυξιακό επίπεδό τους, ιδιαίτερα εκείνων με ψυχικές ή μαθησιακές δυσκολίες, αλλά και των γονέων τους

Ευχαριστώ!